

OBSAH

PŘEDMLUVA	5
ÚVOD	7
ZÁKLADNÍ STRUKTURY. NOMENKLATURA. PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ. VZNIK. MECHANISMUS ÚČINKU.	7
ESTROGENY	
SKLADBA	17
Estradiol. Estron. Estriol. Ekvilin. Ekvilenin. Hippulin.	
INTERMEDIÁRNÍ METABOLISMUS ESTROGENŮ.	21
Úloha jater. Vylučování žlučí. Konjugace. Inaktivace a aktivace.	
UMĚLÉ ESTROGENY	28
Stilbestrolový typ. Estrové kyseliny. Ethinyl-estradiol. Kyselina allenolová.	
BIOLOGICKÁ AKTIVITA ESTROGENŮ	32
TITRACE ESTROGENŮ	34
Hladina v krvi. Biologická titrace. Kolorimetrie. Spektroskopie v ultrafialovém a infra- červeném světle. Polarografie. Chromatografie. Fluorometrie.	
GESTAGENY. PROGESTINY. LUTEOIDY	
SKLADBA	37
Progesteron. Ethinyl-testosteron.	
METABOLISMUS PROGESTERONU	41
Vznik ve žlutém tělísku. Hladina v krvi. Inaktivace a degradace. Úloha jater. Vznik pregnandiolu. Konjugace. Konverse na jiné steroidy.	
POZNÁMKA K URČOVÁNÍ PREGNANDIOLU V MOČI	50
FYSIOLOGIE ESTROGENŮ A GESTAGENŮ	52
Tvorba estrogenů ve vaječníku	53
Hlavní biologické vlastnosti estrogenů	54
Vliv na uterus v normálním cyklu ženy	55
Vliv na děložní čípek a vejcovody	58
Vliv na vaginu	59
Vliv na urethru	60
Mechanismus změn v endometriu a pochvě	60
Účast vaječnickových hormonů v těhotenství	64
Hormonální kontrola laktace	70
Hormonální regulace vaječnickové činnosti	78
Tvorba vaječnickových androgenů	85
Účast vaječnickových hormonů ve vlastní vaječnickové činnosti	87
Vliv vaječnickových hormonů na celkový metabolismus	89

ANDROGENY . TESTOIDY

SKLADBA	94
Testosteronová serie. Androsteronová serie. Diolová a diketonová serie. Triketonové androgeny.	
METABOLISMUS TESTERONU	103
Tvorba. Katabolismus. Tři způsoby inaktivace. Vznik androgenů z nadledvinkové kůry.	
17-KETOSTEROIDY	110
Konverse korových hormonů na androgeny 111	
TVORBA 21-C STEROIDŮ VE VARLETI	113
TVORBA ODORIFERNÍCH STEROIDŮ	113
KONJUGACE ANDROGENŮ	113
ÚLOHA JATER PŘI INAKTIVACI	114
PŘEHLED ANDROGENŮ ZÍSKANÝCH Z ŽIVOČIŠNÝCH TKÁNÍ NEBO TEKUTIN	115
Aktivní androgeny. Neaktivní androgeny. Pravděpodobné artefakty, vzniklé při hydrolyse močových androgenů.	
FYSIOLOGIE ANDROGENŮ	118
Hormonální činnost varlete 119	
Vliv testosteronu na činnost varlat 122	
Vliv testosteronu na akcesorní orgány 125	
Vliv testosteronu na druhotné znaky 126	
Centrální nervová regulace androgenů 126	
Vliv androgenů na metabolismus bílkovin 129	
Vliv androgenů na ledviny 133	
Ostatní vlivy androgenů 135	
POZNÁMKY KE KLINICKÉMU VÝZNAMU 17-KETOSTEROIDŮ	137

KORTIGENY . KORTIKOIDY

SKLADBA	140
AKTIVNÍ KRYSTALICKÉ KORTIKOIDY, CHARAKTERISTICKÉ JEN PRO NADLEDVINKOVOU KŮRU	141
Glukokortikoidy (kortikosteron, 11-dehydrokortikosteron, 17-hydroxykortikosteron, kortison). Mineralokortikoidy (desoxykortikosteron, desoxykortison).	
ZÁVISLOST BIOLOGICKÉ AKTIVITY NA STRUKTUŘE	144
AKTIVNÍ KRYSTALICKÉ KORTIKOIDY, NECHARAKTERISTICKÉ PRO NADLEDVINKOVOU KŮRU	147
Adrenosteron. Androstandiolon. Hydroxyprogesteron. Androstendion. Progesteron. Estron.	
NEAKTIVNÍ KRYSTALICKÉ KORTIKOIDY	148
Deriváty 11-oxykortikoidů. Deriváty desoxykortikosteronu. Deriváty progesteronu.	
AKTIVNÍ KORTIKOIDY NEKRYSTALICKÉ - AMORFNÍ FRAKCE	153
OBĚH, INAKTIVACE A VYLUČOVÁNÍ KOROVÝCH HORMONŮ	154
ZNÁMÉ KOROVÉ DERIVÁTY V MOČI	156
Neutrální 17-ketosteroidy. Steroidy, které nepatří k 17-ketosteroidům. Deriváty progesteronu.	

FYSIOLOGIE KOROVÝCH HORMONŮ	162
Tvorba korových hormonů	162
Regulace korové činnosti nadledvinkové	170
Význam korové sekrece pro organismus	176
Vliv na elektrolyty a vodu	177
Vliv na intermediární metabolismus	186
Souhra s ostatními hormony	194
Aktivace pituitárně nadledvinkové osy	196
Poplachová reakce a adaptační syndrom	201
KOLAGENOVÁ NEMOC	205
POZNÁMKA O LÉČENÍ KORTISONEM A ACTH	208
 VĚCNÝ SEZNAM	 211

Prof. MUDr. Josef Čížek

**HORMONY
STŘEŠNÍ**

Vydáno v Praze v roce 1952
J. Votava

Společnost pro lékařskou vědu a zdravotní vědy
Vydáno v Praze v roce 1952

Vydání: 1. — Kladno: 1952 — 200 stran — 200 Kč

PA: 1876 — VA: 1876 — AA: 1876

Patent Extended as well as other countries 1952 1000 80 g
Vydání: 1. — Kladno: 1952 — 200 stran — 200 Kč

Prof. MUDr. Josef Čížek

Vzdělávací ústav pro lékařské vědy a zdravotní vědy
v Praze

1952 — 0 — 1876 — 1876 — 1876

Číslo 132 výtisků 132 —